

ความเห็นประกอบวาระเพื่อ พิจารณา
เรื่องที่ ๑๓

ด่วนที่สุด

ที่ วท (ปคร) 0211/ 5004876

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วันที่ 5696
วันที่ 10 ก.ค. 2550 เวลา 9.02

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กทม.10400

10 กรกฎาคม 2550

เรื่อง บริษัท สายจรัล ปูนขาว จำกัด ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาเสียดอ้า
ป่าเขานกยูง และป่าเขาอ่างหิน เพื่อรับช่วงการทำเหมืองแร่หินปูน เพื่ออุตสาหกรรมแคลเซียมคาร์ไบด์
หรือเพื่อทำปูนขาว สำหรับอุตสาหกรรมฟอกหนัง หรืออุตสาหกรรมน้ำตาล ท้องที่อำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จัดเข้าวาระ 10 ก.ค. 2550

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว (ล) 10467 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2550
สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อมูล "อนาคตค้างคาวหน้ายักษ์มุกปุม สัตว์หายากที่พบเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียว
ในโลก แต่ราคาแสนถูก"

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึงกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เพื่อขอให้พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการศึกษาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง บริษัท สายจรัล ปูนขาว
จำกัด ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาเสียดอ้า ป่าเขานกยูง และป่าเขาอ่างหิน
เพื่อรับช่วงการทำเหมืองแร่หินปูน เพื่ออุตสาหกรรมแคลเซียมคาร์ไบด์หรือเพื่อทำปูนขาว สำหรับอุตสาหกรรม
ฟอกหนัง หรืออุตสาหกรรมน้ำตาล ท้องที่อำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งคาดว่าจะนำเรื่องดังกล่าว
เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันที่ 10 กรกฎาคม 2550 นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่าการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่า
สงวนฯ ของบริษัท สายจรัลฯ ได้ผ่านการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกรม
ป่าไม้ ซึ่งได้ให้ความเห็นว่าเห็นควรอนุญาต พร้อมทั้งมีเงื่อนไขในการปฏิบัติที่เข้มงวดรัดกุม ประกอบกับ
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติอนุมัติให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ภายหลังการทำเหมืองแร่แล้ว ซึ่งตามหลักวิชาการแล้วเห็นควรให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า พื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก และในพื้นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่อนุรักษ์ ป่า
สงวนแห่งชาติ พื้นที่ของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่แนวกันชน (buffer zone) และเป็นแหล่งที่มีการให้สัมปทาน
เหมืองแร่ เพื่อให้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติหลายแห่ง จึงควรมีแผนบริหารการเข้าถึงและให้ประโยชน์
ทรัพยากร เพื่อไม่ให้กระทบต่อมรดกโลกและความหลากหลายทางชีวภาพในอนาคต ซึ่งมีผลการศึกษา

2/ยืนยันว่า...

ยืนยันว่า พื้นที่เขาหินปูนในเขตภาคกลาง เป็นแหล่งที่อยู่ประจำถิ่นของสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมที่พบเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียว จำนวน 4 ชนิดที่ยังไม่สูญพันธุ์ แต่มีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์ได้ง่าย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายยงยุทธ ยุทธวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

โทร. 0-2354-4466 ต่อ 371

โทรสาร 0-2640-9617

อนาคตค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม สัตว์หายากที่พบเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก แต่ราคาแสนถูก

ประเทศไทยมีสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมทั้งสิ้น 309 ชนิด ในจำนวนนี้เป็นสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมที่มีเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก จำนวน 6 ชนิด หรือร้อยละ 1.9 ของสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมที่พบทั้งหมดในประเทศไทยเท่านั้น ได้แก่ เนื้อสมัน (*Cervus schomburgki*) หนูถ้ำ (*Leopoldamys neilli*) หนูชนเลี่ยนเขา หินปูน (*Niviventer hinpoon*) ค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม (*Hipposideros halophyllus*) ค้างคาวทองน้ำตาลสุราษฏร์ (*Eptesicus demissus*) และค้างคาวคุณกิตติ (*Craseonycteris thonglongyai*) แต่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่เนื้อสมันได้สูญพันธุ์ไปจากโลกแล้ว นอกจากนี้ ในปี 2544 ได้มีรายงานการค้นพบค้างคาวคุณกิตติในประเทศพม่า ดังนั้นสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมเฉพาะถิ่นของไทยในปัจจุบันจึงมีเพียง 4 ชนิดเท่านั้นที่ยังไม่สูญพันธุ์

เจ้าค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม จะสังเกตเห็นแผ่นกันจมูกป้องกันออกคล้ายรูปไตอย่างชัดเจน

“ค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม” เป็นค้างคาวขนาดเล็กมาก กินแมลงเป็นอาหาร มีขนาดความยาวช่วงแขน 37- 38 มม. มีน้ำหนักเฉลี่ยเพียง 4 กรัม ในวงศ์หน้ามงกุฎและค้างคาวยักษ์ (Rhinolophidae) ค้นพบที่ “เขาสมอคอน” อำเภอท่าม่วง จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อ 33 ปีที่แล้ว (เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2516 โดยคุณกิตติ ทองลงยา และตั้งชื่อเป็นชนิดใหม่ของโลกอย่างเป็นทางการเมื่อ 2517) และเป็นแหล่งตัวอย่างต้นแบบ (type locality) ของค้างคาวชนิดนี้ สภาพพื้นที่เป็นเขาหินปูนลูกเล็กๆ พื้นที่ประมาณ 3 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่อย่างโดดเดี่ยว ล้อมรอบด้วยพื้นที่ราบลุ่มอันกว้างใหญ่ คล้ายกับเกาะเล็กในกลางมหาสมุทร และน่าจะเป็นอุปสรรคต่อการย้าย

ถิ่นฐานของค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่มที่มีขนาดเล็กมาก ไม่มีแรงมากพอที่จะอพยพ หลังจากนั้นมีการรายงานพบในพื้นที่ ถ้ำขี้นก เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง อุทัยธานี และ ถ้ำเขาสิงโต อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ถ้ำเขาบิน อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี และถ้ำเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี รวม 5 แห่งด้วยกัน

จากปี 2516 เป็นต้นมา การสำรวจสัตว์ทั้ง 3 ชนิด คือ ค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม หนูชนเลี่ยนเขา หินปูน (*Niviventer hinpoon*) และหนูถ้ำ (*Leopoldamys neilli*) ขาดหายไปเป็นระยะเวลาที่นานมากกว่า 30 ปี นักวิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จึงได้ดำเนินโครงการ “การสำรวจสถานภาพสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมเฉพาะถิ่นของไทย ที่อาศัยอยู่นอกพื้นที่อนุรักษ์ในเขตที่ราบ

ภาคกลางของไทย” โดยการสนับสนุนจากโครงการ BRT มีเป้าหมายที่จะติดตามข้อมูล จำนวนชนิดของ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเฉพาะถิ่นหายาก 3 ชนิด ซึ่งมีโอกาสล้มเหลวสูงมาก เพราะสัตว์เหล่านี้อาศัยอยู่ใน พื้นที่ที่ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย มีความเป็นไปได้ที่อาจสูญพันธุ์ไปแล้ว

คณะนักวิจัย ได้วางแผนกลับไปสำรวจในแหล่งที่มีรายงานการค้นพบ โดยวางกับดัก และตั้ง ตาข่ายดักจับ โดยมีการสำรวจติดตามอยู่หลายพื้นที่ จนในที่สุดก็พบค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม ซึ่งยังเหลืออยู่ในแหล่งตัวอย่างต้นแบบ ณ ถ้ำโอบ พบค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่มอาศัยอยู่ประมาณ 50 – 100 ตัว อย่างที่คาดไว้ หลังจากติดตามหากันอย่างลำบาก ไม่น่าเชื่อว่าตลอดระยะเวลากว่า 33 ปีที่ผ่านมา ค้างคาวชนิดนี้ยังอยู่รอดปลอดภัยจากนักล่าค้างคาวประจำหมู่บ้านที่อยู่รอบๆ เขาสมอคอนมาได้

บริเวณเขาสมอคอน จังหวัดลพบุรี เป็นแหล่งที่มีประชากรของค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่มมากที่สุด ของไทยและของโลก ประมาณ 500 – 700 ตัว แต่ก็ตกอยู่ภายใต้การล่าอย่างหนักที่สุดเช่นกัน ถ้ำที่ประชาชนมักเข้าไปจับค้างคาวมาขาย ได้แก่ ถ้ำโอบและถ้ำผาโธ เนื่องจากทั้งสองถ้ำมีทางเข้าออก แคบ จึงสามารถดักจับค้างคาวได้โดยง่าย ทั้งสองถ้ำนี้มีจำนวนของค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่มค่อนข้าง น้อย ประมาณถ้ำละ 50 – 100 ตัว เท่านั้น ส่วนถ้ำตาป่าและถ้ำเจดีย์นั้นเป็นปล่องลึก 12 เมตร ยากแก่การเข้าถึง จึงถูกรบกวนน้อย แต่ละถ้ำมีจำนวนค้างคาวมากกว่า 150 ตัว การล่าค้างคาวจึงน่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบทำให้จำนวนค้างคาวในถ้ำน้อยลง

ค้างคาวที่ชาวบ้านนิยมจับมากิน เป็นค้างคาวขนาดเล็ก โดยเฉพาะค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่ม ค้างคาวมงกุฎเล็ก และค้างคาวหูหนูตีนเล็กเขี้ยวสั้น ทั้งสามชนิดมีขนาดและน้ำหนักใกล้เคียงกัน คือมีน้ำหนักเฉลี่ยเพียง 4 กรัมเท่านั้น การที่ชาวบ้านนิยมกินค้างคาวขนาดเล็กนั้น เพราะไม่เหม็นสาบ มีขนาดกำลังเหมาะ และกระดูกไม่แข็ง ค้างคาวที่จับได้ชาวบ้านจะนำมาตัดหัวทิ้ง และถลกหนังออก ทำให้ ค้างคาวที่หนัก 4 กรัมมีน้ำหนักเหลือเพียงครึ่งเดียวคือประมาณ 2 กรัม ชาวบ้านจะขายค้างคาวให้กับ ร้านอาหารกิโกรัมละ 150 บาท หรือคิดคร่าวๆ ว่ามีค้างคาวมากถึง 500 ตัวต่อกิโกรัม ค้างคาว เฉพาะถิ่นที่หายากของไทยและของโลกมีมูลค่าทางเศรษฐกิจตัวละ 30 สตางค์เท่านั้นเอง

บริเวณเขาสมอคอนมีการล่าค้างคาวอย่างหนักเพื่อนำมาเป็นอาหาร แสดงให้เห็นว่าค้างคาว เฉพาะถิ่นของไทยชนิดนี้ ยังมีหนทางเอาตัวรอดได้ตลอดระยะเวลา 33 ปีที่ผ่านมา อะไรคือเคล็ดลับในการ อยู่รอดของพวกเค้า? พวกเค้าจะอยู่รอดได้นานแค่ไหน? พวกเค้าอาศัยอยู่กันอย่างไร? หากินกันที่ไหน? นี่เป็นคำถามพื้นฐานอีกด้านหนึ่งที่ยังไม่มีคำตอบแต่อย่างใด

ทางรอดของค้างคาวหน้ายักษ์จมูกปุ่มยังคงอยู่ในความมืดมนต่อไป ถ้าการล่าค้างคาวยังดำเนิน ต่อไปดังเช่นในปัจจุบัน